

Innst. S. nr. 41.

(1998-99)

Innstilling fra sosialkomiteen om erstatning ved stråleskader etter brystkreftbehandling ved Radiumhospitalet i årene 1975-86.

St.prp. nr. 3 (1998-99).

Til Stortinget.

Sammendrag

Det fremmes i proposisjonen forslag om en bevilgning på 85 mill. kroner på statsbudsjettet for 1998 til dekning av erstatningsbeløpene til kvinner som i perioden 1975-86 fikk skader etter strålebehandling ved Radiumhospitalet.

Det vises til at i perioden 1975 til 1986 ble i overkant av 2p000 kvinner strålebehandlet for brystkreft ved Radiumhospitalet. 1p496 pasienter ble i dette tidsrommet behandlet med et nytt behandlingsmønster med økte stråledoser, og mange av disse har fått omfattende skader.

Et utvalg som har sett på de erstatningsrettslige sidene ved saken, avgå i april 1998 sin delinnstilling til Sosial- og helsedepartementet. Departementets forslag bygger på utvalgets innstilling.

Det redegjøres i proposisjonen for Radiumhospitalets behandlingsopplegg med økte stråledoser pr. behandling. Videre redegjøres det for hendelser fra 1988 til 1997 da det ble fremmet to erstatningskrav begrunnet i feilbehandling ved Radiumhospitalet. Staten erkjente ansvar og inngikk forlik i begge sakene. Erstatningene beløp seg til henholdsvis kr 330p000 og 925p000 pluss advokatutgifter.

Det vises til at etter at flere henvendelser fra Helsedirektoratet om at Radiumhospitalet skulle opplyse hvor mange pasienter som hadde fått normalvevskader som kunne berettigede til erstatning, og videre følge opp pasientene, ikke ble fulgt opp, ba daværende helseminister i 1996 Radiumhospitalet gjennomgå saken og foreta nødvendige etterundersøkelser av pasienter. Dette førte til en etterundersøkelse som munnet ut i Radiumhospitalets rapport fra mars 1997 der det framgår at det ble påvist bivirkninger hos et stort flertall av de 289 som var i live pr. 1. januar 1997.

Det redegjøres i proposisjonen for Erstatningsutvalgets vurderinger og konklusjoner som bl.a. går ut på at det ikke var uforsvarlig av Radiumhospitalet å starte

opp behandlingen i 1975, men at det var erstatningsbetingende uaktsomt å fortsette den aktuelle behandlingsmetode fra omkring 1983. Utvalget foreslår at alle som ble behandlet fra og med 1982, får tilbud om full erstatning under forutsetning av at det foreligger skade og økonomisk tap. For dem som ble behandlet før 1982, går utvalget inn for en form for billighetserstatning til dem som har fått mer enn ubetydelige skader. Erstatningens størrelse vil variere med alder og skadeomfang, angitt i størrelsesorden kr 50p000-260p000.

Ved erstatningsutmålingen ønsker Sosial- og helsedepartementet å benytte en annen behandlingsmåte enn det som følger av de vanlige retningslinjer for saksbehandling i denne type saker. Grunnen til at departementet ønsker dette, er at det nå har gått svært lang tid siden kvinnene ble stråleskadet, og at det er behov for å få utbetalt erstatningene så raskt som mulig.

Framgangsmåten for den videre behandlingen blir dermed at Erstatningsutvalget for stråleskader vurderer og behandler den enkelte sak, og forhandler med de erstatningsberettigede kvinnene. På denne bakgrunn vil utvalget fremme tilbud til kvinnene. Tilbudet blir fremsatt med det forbehold at Sosial- og helsedepartementet godkjenner det aksepterte tilbudet, samt at Stortinget bevilger utvalget midler til formålet.

Sosial- og helsedepartementet ønsker i denne saken av samme hensyn å gå utenom fremgangsmåten for den alminnelige Billighetserstatningsordningen. Billighetserstatning til pasienter som utvalget behandler, vil derfor måtte baseres på et særskilt opplegg og ut fra spesielt fastsatte retningslinjer med en form for standardisert kompensasjonsordning. Det uttales at erstatningenes størrelse vil ligge fra ca. kr 50p000 til 260p000, og Regjeringen ber om at det avsettes 20 mill. kroner til dekning av billighetserstatning til kvinnene som ble behandlet i perioden 1975-81.

Det opplyses at det foreligger til behandling totalt ca. 110 saker som omfattes av det ordinære erstatningsansvar.

Når det gjelder ménerstatning, har utvalget oppgitt at det vil bli foretatt en individuell gjennomgang av den enkelte sak. Departementet ber om at det avsettes 15 mill. kroner til dekning av ménerstatning for ca. 100 saker med ansvarsgrunnlag.

Departementet tar sikte på å legge alminnelige erstatningsrettslige regler til grunn ved beregning av tap p.g.a. utgifter. Det er antatt at ca. 40 prosent av kvinnene har lidt inntektstap grunnet sine skader.

Det understrekes at det er vanskelig å foreta presise beregninger av erstatningsbeløp, og i mangel av holdpunkter for noe annet legges til grunn en gjennomsnittlig erstatning på kr 500p000 for ca. 100 kvinner, dvs. ca. 50 mill. kroner.

Med hensyn til klageadgang opplyses det at for sakene fra perioden etter 1982 vil det være snakk om privatrettslige disposisjoner slik at det ikke vil være noen klagerett for den enkelte pasient i henhold til forvaltningsloven. Dette gjelder etter departementets syn også billighetserstatningene.

Regjeringen vil i en senere proposisjon foreslå reduksjon av andre bevilgninger med tilsvarende beløp som det som for her foreslås bevilget.

Komiteens merknader

Komiteen er meget godt fornøyd med at denne proposisjonen nå er klar til behandling. Komiteen vil støtte det som fremkommer i proposisjonen, og finner det meget viktig at intensjonen med en hurtig avgjørelse og utbetaling i disse sakene det her dreier seg om, blir fulgt opp. Komiteen vil imidlertid påpeke at det er viktig at departementet kvalitetssikrer at det ikke blir en forskjellsbehandling opp imot de saker som billighetserstatningsutvalget har eller har hatt til behandling. Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet for 1998.

Komiteens tilråding

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I statsbudsjettet for 1998 gjøres følgende endring:

Kap. 739 Andre utgifter

73 (ny) Erstatning for stråle-
skader, *kan overføres,*
bevilges med kr 85p000p000

Oslo, i sosialkomiteen, den 26. november 1998.

John I. Alvheim,
leder.

Harald Tom Nesvik,
ordfører.

Are Næss,
sekretær.